

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ

ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΠΟΓΓΗ «*Αρραβωνιάσματα*». Ήθογραφικό δράμα σε 3 πράξεις. Τυπ. Γραφείου Τύπου «Ελλάς» 1928.

Πρὶν δυὸ χρόνια παίχτηκε στὴν Ἀλεξάνδρεια ἀπὸ θίασο Νέξερ τὸ ἔργο τοῦ κ. Δημήτρη Μπόγγη «*Αρραβωνιάσματα*» στὸ θέατρο «Μπελβεντέρε» καὶ θυμοῦμαι τὸν ἐνθουσιασμό τοῦ κοινοῦ ἰδίως μετὰ τὴ δευτέρα πράξη πού ἀρχίζει καὶ ἡ δυναμικότητα τοῦ δράματος. Ὁ κ. Μπόγγης νέος συγγραφέας δὲν ἦταν γνωστός ἐδῶ κι οὔτε καὶ τὸ Ἀλεξανδρινὸ κοινὸ ἀρέσει πολὺ τὴν ἠθογραφία, ἄρα ἡ συγκίνησή του κείνο τὸ βράδυ γωρὶς ἴχνος προκατάληψης ὀφείλονταν καθάγια, στὴν καλλιτεχνικὴ ἀξία τοῦ δράματος, στὴν ἄρτια σκηNIKή του οἰκονομία, στὴν γερὴ ψυχολογία του καὶ στὴν ἐπιτυχέστατη παρουσίαση τῶν τύπων.

Τὴν αἰσθητικὴ κείνη ἀπόλαυση ξανάνοιωσα διαβάζοντας τὸ «*Αρραβωνιάσματα*» πού ὁ κ. Μπόγγης εἶχε τὴν καλὴ ἐμπνευση νὰ βγάλει σὲ βιβλίον. — μ' ἕνα εἰσαγωγικὸ ἄρθρο τοῦ κ. Νικ. Ι. Λάσκαρη γιὰ τὸ «Θέατρο τῶν Νέων» πού πρωτοανέβασε τὸ ἔργο.

Ὁ κ. Μπόγγης εἶναι δίχως ἄλλο ἀπτοὺς λίγους νέους θεατρικοὺς συγγραφεῖς μὲ γερὸ τάλαντο. Ξέρει καλὰ τὸ θέατρο, ἀγὶ πᾶ τὴν ἐλληνικὴ ζωὴ τῶν νησιῶν, ἔχει μελετήσῃ τὴν ψυχολογία τῶν χωρικῶν μας καὶ ἡ ἠθογραφία του ἔχει γνήσιον χαρακτῆρα καὶ δροσερὴν παρουσίαση. Ἐπειτα εἶναι τόσο καλὰ δεμένη ἡ ὑπόθεση τόσο ἐντεχνα βαλμένη μὲς στίς τρεῖς πράξεις πού δὲν μένει κανένα κενό, καυμὰ κουραστικὴ σκηνή. Τὸ ἐνδιαφέρον ὅλο καὶ αὐξάνει, ὅλο καὶ γίνεται ζωηρότερον. Τοὺς ζεῖ καὶ ὁ θεατὴς καὶ ὁ ἀναγνώστης τοὺς διάφορους τύπους, τόσο εἶναι ἀληθινοί, τόσο εἶναι ἀγνοί.

Ὁ Γέρω Λεμπέσης, εἶναι πρόσωπο γεμάτον ἐσωτερικότητα, μ' ὅλα τὰ γνωρίσματα τοῦ νησιώτη πού ἔχει στὴ ζωὴ του ταξείδια ἐπικίνδυνα παλληκαριστὰ ἐπεισόδια, συχνὰς συναντήσεις μὲ τὸ θάνατον πού πάντα μπόρεσε καὶ νίκησε, μὲ μιὰ ἀντάρτικη ἰσχυρότητα. Ἄγχιος μαζὺ καὶ στοργικὸς, ἀλότομος καὶ εὐαίσθητος στήθος μὲ στήθος μὲ τὴ ζωὴ.

Ἡ Λεμονιά, ἡ γυναῖκα του — στὴ θέση τῆς — θέση τῆς γυναίκας τοῦ χωριοῦ ὅλο πονηριά καὶ μυστικότητα· γιὰ τὸ τέτοιο τῆς φορμάρισαν τὸ χαρακτῆρα οἱ συνθήκες τῆς ζωῆς τῆς. Ὁ Ρούπης ὑπέροχα δοσμένος, ὁ τύπος τοῦ φαταούλα παμπόνηρου πού πλούτησε εἰς βάρος τῶν ἄλλων καὶ θέλει νὰ ἐπωφεληθεῖ τὸ κάθε τι. Ὁ μισητὸς ἄνθρωπος τοῦ χωριοῦ, τὸ «σκουλίκι».

Ὁ Δημητρός, ὁ γυιὸς τῶν Λεμπέσηδων, ἡ Τζεβῆ, κόρη τῆς Λεμπέσαινας ἀπὸ ἄνομες σχέσεις, πρὶν τὸ γάμο τῆς, ποὺ μὲ τὴ βοήθεια μιᾶς μαμηῆς τοποθέτησε στοὺς Σοφράδες γιὰ ψυχοκόρη, χωρὶς νὰ τὸ ξέρουν μῆτε τὰ παιδιὰ μῆτε ὁ ἄντρας τῆς. Συνηθισμένα πράγματα χαρακτηριστικὰ στὴ στενὴ κοινωνία τῶν χωριῶν.

Καὶ πλέκεται τὸ δράμα πάνω στὴν ἀγάπη τῶν δύο νέων ποὺ ἀγνοοῦν πῶς εἶναι ἀδέρφια — δράμα ποὺ καταλήγει στὴν τραγικὴ ἀπόφαση τοῦ Δημητροῦ νὰ βάλει δυναμῆτη καὶ νὰ τιναχτεῖ μὲ τὴν ψαρόβαρκά του στὸν ἀέρα, τελειώνοντας ἔτσι μιὰν ἀδιόρθωτη κατάσταση.

P. Σ.

Ἡ συλλογὴ τοῦ κ. Δ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ “Στὸν ἀπέραντο κόσμο”. Ἀθήνα, Τυπ. Σφενδόνη, 1928, ἐνδέχεται νὰ μὴν εἶναι καθαυτὸ ἱκανοποιητικὴ, ἀλλὰ ἀναμφιβόλως δείχνει πῶς ὁ κ. Οἰκονομίδης ἔχει ποιητικὰ προσόντα, καὶ ἔχοντας αὐτὰ μπορεῖ, μὲ τὸν καιρὸ, νὰ μᾶς παρουσιάσει πολὺ καλὴ ποίηση.

Μόνον ἓνας ἀληθινὸς ποιητὴς ἔχει εὐρήματα σὰν τὰ ἐξῆς :

Στὴ νύχτα “τῶν πραγμάτων τὰ σχέδια μονάχα... φαντάζουν φευγαλέα”, “βλέπεις πῶς καίγονται τ’ ἄστρα”.

“Γιὰ νὰ πάρω... τὸ δρόμο τὴν πικρὴ μου ψυχὴ κουβαλώντας πὸ βαρεῖά κι’ ἀπτὴ σάρκα”.

Στὸ γεροκομεῖο μιὰ γρηούλα ἔχει “μιὰ γλαστρίτσα στὸ παρά,, θυρο καὶ τὴνε ποτίζει κάθε δειλινὸ καὶ τὴν καμαρώνει σὰν ἀγ,, γόνι τῆς”.

Ἡ ἐπεξεργασία ὁμοῦ ἐν γένει ὑπολείπεται στὰ ποιήματα τοῦ κ. Οἰκονομίδη, καὶ οἱ καλοὶ του στίχοι συχνὰ ἀδικοῦνται ἀπὸ τοὺς μέτρους ποὺ προηγοῦνται ἢ ἔπονται. Ἡ γλῶσσα του καλὴ· ἀλλὰ θὰ προτιμούσαμε νὰ ἔγραφε “τοῦ σὺνέφου”, ἀντὶς “τοῦ συνέφου” (σελ. 11)· καὶ μῆτε τὸ “πρωγὶ” μᾶς ἀρέσει, μῆτε “τὰ πρωγιά”.

Στὴν 3ῃ διαίρεση τῆς συλλογῆς “Ξενητεμένοι θεοὶ” ὁ κ. Οἰκονομίδης ἐφαρμόζει σὲ μερικὰ ποιήματα καθαφικὴ τεχνοτροπία— “Γερμανία 1923”, “Σκίτσο στὸ Καφενεῖο”.

A. T.

BIBLIA ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Γ. ΠΟΛΙΤΟΥ “Ὁ ἑλληνισμὸς καὶ ἡ νεωτέρα Αἴγυπτος”. Τόμος πρῶτος. Ἐκδοτικὴ Ἑταιρεία “Γράμματα” Ἀλεξάνδρεια-Ἀθήναι 1928.

ΔΕΓΟΥΥ - CHALLAYE - ΛΕΘΟΥ ΒΙΔΑΥΔ "Κίνα - Ίαπωνία - Οιβέτ - Κορέα", μετάφραση β. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ "Ιστορία τῶν Λαῶν - ΙΙΓ". Ἐκδοτικὸς οἶκος "Ὁ Κοραῆς", Ἀθήνα 1928.

Π. ΝΙΡΒΑΝΑ "Τὸ ἔγκλημα τοῦ ψυχικοῦ". Ἐκδοτικὸς οἶκος «Κοραῆς», Ἀθήνα.

ΑΠ. ΜΑΜΜΕΛΗ "Σκοποί". Ἀθήνα 1928.

ΑΘΗΝΑΣ ΤΑΡΣΟΥΛΗ "Σπίθες καὶ τέφρες", ποιήματα. Ἀθήνα.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Π. ΠΑΠΠΟΥΛΙΑ "Τὸ ἐν Βελιγραδίῳ Συνέδριον τῶν Βυζαντινῶν σπουδῶν". Ἀθήνα.

Π. Α. ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ "Ἐύπνια ὄνειρα". Ἀθήνα, Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἐστίας» Ι. Δ. Κολλάρου καὶ Σια, 1929.

ΡΙΖΟΣ ΝΕΡΟΥΛΟΣ "Les Korakistiques". Texte et traduction par P. A. Lascaris, Agon 1928.

ΔΗΜ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ "Τὸ κορίτσι ποὺ πρέπει ν' ἀγαπιέται".

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ, ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

"Πρωτοπορία" μηνιαῖο περιοδικὸ γιὰ τὴν καλλιτεχνία καὶ τὴ λογοτεχνία. Διευθυντὴς Φῶτος Γιοφύλλης. Ἀθήνα. Φυλλάδιο 1ο, 2ο.

Ἀπὸ Γενάρη ἄρχισε νὰ βγαίνει τὸ συμπαθητικὸ αὐτὸ περιοδικό. Ἀπτὸν τίτλο του καταλαβαίνει κανεὶς ἀμέσως πὼς πρόκειται ν' ἀγκαλιάσει καὶ νὰ ὑποστηρίξει τὶς νεωτεριστικὰς τάσεις τόσο στὰ γράμματα ὅσο καὶ στὴν καλλιτεχνία. Ἦταν καιρὸς νομίζομε νάντιπροσωπευτεῖ μ' ἓνα σοβαρὸ περιοδικὸ στὴν Ἀθήνα ἢ μοντέρνα κίνηση. Συγχαίρομε τὸν φίλο κ. Γιοφύλλη γιὰ τὸ ἔργο ποὺ ἀνάλαβε τὸ προοδευτικὸ καὶ πολὺ ἐνδιαφέρον.

Ἀπτὰ περιεχόμενα τῶν δύο πρώτων τευχῶν ξεχωρίζομε τὴ συνεργασία τοῦ κ. Παπατσώνη καὶ τοῦ κ. Μπουφίδη· τὸ τί λέει σ' ἓνα γράμμα του ὁ κ. Σικελιανὸς γιὰ τὶς Δελφικὰς Ἑορτὰς καὶ τὴ μελέτη τοῦ κ. Φαλαῖτης. Μᾶς ἀρέσει ὁ εὐλικρινὴς καὶ ἐπαναστατικὸς τόνος τῶν σημειωμάτων τοῦ περιοδικοῦ, εἶναι ὅλο ζωή.